

7/2016

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS • Vahvistetut lait 2 • Hallituksen esitykset 2 • Valtioneuvoston asetukset 3
• **OIKEUSTAPAUKSET** • Korkein oikeus 3 • Korkein hallinto-oikeus 5

Tämän liitteen ovat tuottaneet yhteistyössä Suomen Lakimiesliitto ja Suomen Asianajaliitto. Liitteen on toimittanut Alma Talent Pro:n Suomen Laki -toimitus. Momenttiin on koottu yhteenvedo tärkeimmistä lainsäädäntötoimista ja oikeustapauksista.

➔ VAHVISTETUT LAIT

- **Laki oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä, veronkantolaki, apteekkiverolaki, laki työnantajan sairausvakuusmaksusta ja lait niihin liittyvien lakien muuttamisesta. (768/2016–807/2016)**

HE 29/2016 vp
VaVM 9/2016 vp

Lait tulevat voimaan 1.1.2017.

Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annettuun lakiin kootaan oma-aloitteisten verojen yleiset veron ilmoittamista, maksamista, määräämistä ja muutoksenhakua koskevat säännökset. Verovelvollisen on pääsääntöisesti ilmoitettava oma-aloitteiset verot sähköisesti. Pidennettyjen verokausien soveltamisalaa laajennetaan. Samalla niiden soveltamisedellytyksiä muutetaan joustavimmiksi. Oma-aloitteisten verojen seuraamusjärjestelmää yhtenäistetään ja seuraamusten vaikuttavuutta parannetaan. Samalla otetaan käyttöön virheen korjaamista koskevat kevennetyt menettelyt. Menettelysäännösten yhdenmukaistamisesta ja sääntelyrakenteen uudistamisesta johtuvat muutokset tehdään useisiin muihin lakeihin.

- **Laki kuluttajansuojalain muuttamisesta, laki asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjistä, laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä, laki luottolaitostoinnasta annetun lain muuttamisesta, laki Finanssivalvonnasta annetun lain 5 ja 45 §:n muuttamisesta, laki Finanssivalvonnasta annetun lain 1 ja 6 §:n muuttamisesta, laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä**

annetun lain 2 ja 31 §:n muuttamisesta ja laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n muuttamisesta (851/2016–855/2016)

HE 77/2016 vp
TaVM 17/2016 vp

Lait tulevat voimaan 1.1.2017.

Kuluttajansuojalakiin lisätään asunto-omaisuuteen liittyviä kuluttajaluottoja koskeva uusi luku. Lisäksi kaikkia kuluttajaluottoja koskeviin säännöksiin tehdään eräitä muutoksia muun muassa kytkeykaupan kieltämiseksi ja koron ja maksujen muuttamista koskevien säännösten selkeyttämiseksi. Asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen ja vertaislainojen välitys säädetään rekisteröintiä edellyttäväksi elinkeinoksi. Asunto-omaisuuteen liittyvien kuluttajaluottojen välittäjien osalta rekisteri- ja valvontaviranomaisena toimii Finanssivalvonta ja vertaislainvälittäjien osalta Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

➔ HALLITUKSEN ESITYKSET

- **Hallituksen esitys (HE 161/2016 vp) eduskunnalle laiksi liikennekaareksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.**

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi liikennekaari, jolla toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitaalisen kasvuympäristön rakentamiseksi sekä säästösten sujuvoittamiseksi. Tavoitteena on luoda edellytykset uuden teknologian, digitalisaation ja uusien liiketoimintamallien käyttöönotolle liikennesektorilla. Tätä kautta voitaisiin saavuttaa entistä paremmin käyttäjien tarpeisiin vastaavia liikennepalveluita ja mahdollistaa uutta liiketoimintaa sektorilla. Liikennekaari yhdistäisi

ja uudistaisi henkilö- ja tavaraliikennettä koskevat säännökset. Liikennekaarella ehdotetaan avattavaksi liikkumispalveluja koskevat olennaiset tiedot ja säädettäväksi lippu- ja maksujärjestelmien yhteentoimivuudesta. Näin liikenteen palvelut olisivat mahdollisimman hyvin kaikkien tavoitettavissa ja myös tarkoituksenmukaisella tavalla yhdisteltävissä. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2018.

- **Hallituksen esitys (HE 163/2016 vp) eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.**

Naisten tasa-arvoisen kohtelun ja työllistymisen edistämiseksi ehdotetaan naispuolisen työntekijän perhevapaista työntäjille aiheuttavia vanhemmuuden kustannuksia tasattavaksi 2 500 euron kertakorvauksella. Tuki ehdotetaan maksettavaksi työntäjille, jotka maksavat työ- tai virkaehtosopimuksen taikka työsopimuksen perusteella palkkaa vähintään yhden kuukaudelta äitiysrahakauden aikana. Lisäksi edellytetään, että työ- tai virkasuhde on kestänyt vähintään kolme kuukautta ennen äitiysrahakauden alkua ja että se perustuu vähintään vuodeksi tehtyyn työsopimukseen. Sen lisäksi työajan tulee olla äitiysrahakauden alkaessa vähintään 80 prosenttia alan kokoaikaisen työntekijän säännöllisestä työajasta. Tukea ehdotetaan maksettavaksi vastaavin edellytyksin myös adoptioäidin työntäjälle, jos palkkaa maksetaan adoptioäidin vanhempainrahakauden aikana. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2017.

- **Hallituksen esitys (HE 174/2016 vp) eduskunnalle laiksi kiinteistöverolain muuttamisesta.**

Kiinteistöverolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleisen

kiinteistöveroprosentin alarajaa korotetaan 0,86 prosentista 0,93 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten veroprosentin alarajaa 0,39 prosentista 0,41 prosenttiin. Lisäksi kunnan tulee vahvistaa myös muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentti, jonka vaihteluväli säädettäisiin 0,93–1,80 prosenttiin. Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousisi 1,00–4,00 prosentista 2,00–6,00 prosenttiin ja eräiden pääkaupunkiseudun kuntien rakentamattomalle rakennuspaikalle määräämän veroprosentin olisi oltava vähintään 3,00 prosenttiyksikköä soveltamaansa yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeampi. Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2017 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

● **Hallituksen esitys (HE 175/2016 vp) eduskunnalle laeiksi perintö- ja lahjaverolain sekä tuloverolain 47 §:n muuttamisesta.**

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi perintö- ja lahjaverolakia sekä tuloverolakia. Perintö- ja lahjaveroasteikkoja kevennettäisiin veroasteikkojen kaikissa portaissa painottaen kevennykset ensimmäisen veroluokan lahjaveroasteikkoon yritysten ja maatilojen sukupolvenvaihdosten edistämiseksi. Kuoleman johdosta lähiomaiselle tai kuolinpesälle maksettavan vakuutuskorvauksen ja siihen verrattavan taloudellisen tuen osittainen verovapaus poistettaisiin. Puolisovähennystä ja alaikäisyysvähennystä korotettaisiin. Osakeyhtiömuotoisen yrityksen sukupolvenvaihdoshuojennuksen edellytyksiä helpotettaisiin alaikäisen perinnönsaajan osalta. Lakiin lisätäisiin säännös siitä, että eräisiin perintötoimiin ei ryhdyttäisi ennen kuin kaksi vuotta on kulunut veron ensimmäisestä eräpäivästä. Tuloverolain luovutusvoittoverotusta koskevia säännöksiä muutettaisiin siten, että myytäessä perintönä tai lahjana saatu maatila taomuu yritys johon on sovellettu perintö- ja lahjaverolain sukupolven-

vaihdoshuojennusta, hankintame nona pidettäisiin huojennussäännösten mukaista aliarvostettua arvoa. Laki liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2017 alusta. Perintö- ja lahjaverolakia sovellettaisiin tapauksiin, joissa verovelvollisuus on alkanut lain tultua voimaan. Perintöveron perimistä koskeva säännös tulisi kuitenkin voimaan vasta 1.11.2017.

● **Hallituksen esitys (HE 176/2016 vp) eduskunnalle yrittäjävähennystä koskevaksi lain säädännöksi.**

Esityksessä ehdotetaan tuloverolakiin otettavaksi säännös niin sanotusta yrittäjävähennyksestä. Tuloverolakia muutettaisiin siten, että elinkeinotoiminnan, maatalouden ja porotalouden tuloksesta vähennettäisiin verotuksessa viisi prosenttia, kun tulos otetaan huomioon luonnollisen henkilön tai kuolinpesän verotuksessa. Metsätalouden verotuksessa otettaisiin huomioon vastaava vähennys. Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2017. Muutosta sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2017 toimitettavassa verotuksessa.

➔ **VALTIONEUVOSTON ASETUKSET**

● **Valtioneuvoston asetus esituskinnasta, pakkokeinoista ja salaisesta tiedonhankinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. (834/2016)**

Asetus tuli voimaan 1.10.2016

Asetuksessa muutetaan salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen pöytäkirjaamista koskevaa sääntelyä sekä tietolähdetoiminnan kansallista keskustaa ja salaisista pakkokeinoista ja salaisista tiedonhankintakeinoista laadittavia selvityksiä koskevia säännöksiä. Kaksi jälkimmäistä muutosta täsmentävät asetustasolla jo käytännössä maksuttuja toi-

mintatapoja. Nykyisin salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käytön jälkeen pöytäkirja on laadittava ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin 30 päivän kuluessa (salaisen pakkokeinon tai salaisen tiedonhankintakeinon käytön lopettamisen jälkeen). Kyseistä 30 päivän määräaika pidetään käytännön toiminnan kannalta liian tiukkana ja monessa tapauksessa mahdottomana toteuttaa. Määräaika pidentetään 90 päivään.

➔ **KORKEIN OIKEUS**

KKO:2016:59

Kansainvälinen prosessioikeus – Bryssel I -asetus Tuomioistuinten toimivalta – Suomen tuomioistuinten kansainvälinen toimivalta

Saksassa liikenneonnettomuudessa loukkaantunut A oli nostanut kärjäoikeudessa kanteen vakuutusenantajaa vastaan, jolla oli kotipaikka Saksassa. Tapaturmavakuutuslain perusteella korvausta A:lle maksanut vakuutusyhtiö oli nostanut samassa kärjäoikeudessa takautumiskanteen edellä mainittua saksalaista vakuutusenantajaa vastaan. Kärjäoikeuden katsottiin olevan toimivaltainen käsittelemään jälkimmäisen kanteen.

Bryssel I -asetus (44/2001) 6 artikla 2 alakohta
OK 18 luku 5 § 2 mom
OK 10 luku 10 § 4 mom

KKO:2016:60

**Perintökaari – Puolison perintöoikeus – Testamentti – Keskinäinen testamentti
Avioliitto – Avioero**

A ja B olivat solmineet avioliiton vuonna 2005. A haki yksin avioeroa 16.11.2010. B kuoli rintaperillisittä 9.7.2011 avioliittolain 26 §:n mukaisen harkinta-ajan ollessa avoinna. B:n perilliset vaativat vahvistettavaksi, ettei A:lla ollut B:n kuollessa vireillä olleen avioerohakemuksen johdosta perintökaaren 3 luvun mukaista oikeutta B:n jäämistöön. Samalla perusteella perilliset vaativat, että puolisoiden välinen keskinäinen tes-

tamentti julistetaan tehottomaksi. A:n mukaan puolisuuden sosiaalinen yhteenkuuluvuus ei ollut missään vaiheessa katkennut. Kysymys perintökaaren 3 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettujen erityisten asianhaarojen olemassa olosta ja siitä, oliko B:n A:n hyväksikäyttö testamentti vällinneissa olosuhteissa perintökaaren 11 luvun 8 §:ssä säädetyh johdosta tehoton.

PK 3 luku 7 § 1 mom
PK 11 luku 8 §

KKO:2016:61

Lapsen huolto ja tapaamis-oikeus – Lapsen huoltoa ja tapaamis-oikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpano – Tapaamis-oikeuden ehtojen muuttaminen – Valvottu tapaaminen

Vuonna 2005 syntynyt lapsi oli tavannut isäänsä viimeksi touku-kuussa 2011. Lapselle oli maaliskuussa 2013 annettulla päätöksellä (perustepäätös) vahvistettu oikeus tavata isäänsä siten, että tapaamiset olisivat aluksi valvottuja ja lyhyitä ja laajenisivat ajan kulumisen myötä portaittain. Tapaamiset eivät olleet toteutuneet miltään osin. Isä vaati käräjäoikeudessa, että äiti velvoitetaan sakon uhalla sallimaan tapaamiset. Jo käräjäoikeuden ratkaisun antamisen ajankohdalla helmikuussa 2015 lapsen oli perustepäätöksen mukaan tarkoitus tavata isäänsä ja olla tämän luona muun muassa viikonlop-puisin.

Korkein oikeus katsoi, että ajan kulumisen ja tapaamisten toteutumattomuuden vuoksi lapsen edun mukaista oli muuttaa tapaamis-oikeuden ehtoja väliaikaisesti siten, että tapaamiset ovat aluksi valvottuja ja laajenevat portaittain, kun tietty määrä tapaamisia on toteutunut.

L lapsen huoltoa ja tapaamis-oikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta 13 §

KKO:2016:62

Työsopimus – Työsopimuksen päättäminen

K oli työskennellyt myyjänä Osuuskauppa H:n palveluksessa. K oli kirjannut hävikkituotteiksi

kaksi hedelmää mutta ei ollut jättänyt tuotteita työnantajan toiminta-ohjeiden mukaisesti hävitettäviksi. Hedelmät oli poistumistarkastuksessa löydetty hänen hallustaan. Työnantaja oli purkanut K:n työ-sopimuksen epärehellisyyden ja toimintaohjeiden vastaisen toiminnan vuoksi.

Korkeimman oikeuden tuomiosta ilmenevin perustein K:n katsottiin rikkoneen työsuhteen olennaisesti vaikuttavia velvoitteita. Kokonaisuutena arvi-oituna rikkomus ei kuitenkaan ollut niin vakava, että työnantajalla olisi ollut oikeus purkaa työ-sopimus tai irtisanoa se ilman varoitusta.

TSL 7 luku 2 §
TSL 8 luku 1 §

KKO:2016:63

Adoptio Kansainvälinen yksityisoikeus

Kysymys Kiinan kansantasavallassa kansallisina adoptioina vahvistettujen adoptioiden vahvistamisesta päteviksi Suomessa.

AdoptioL 69 §
AdoptioL 74 § (22/2012)

KKO:2016:64

Ulosottokaari – Ulosmittaus – Yrityskiinnitys – Maksunsaanti-järjestys

A:lle tuleva tilatuki, luonnonhaittakorvaus (Lfa) ja ympäristötuki oli lainvoimaisesti ulosmitattu ensimmäisen kerran 28.11.2011. Kyseisten maataloustukien maksajana kunnan maataloustoimisto oli 1.12.2011 suorittanut ulosottomiehelle tukien määrän. Maksu-hetkellä maataloustukien myöntämisestä A:lle ei ollut vielä tehty muutoksenhakukelpoista päätöstä.

A:n irtaimen omaisuuden oli vahvistettu yrityskiinnitys ja kiinnitetty haltijavelkakirja oli pantattu pankille ennen kuin A oli hakenut kyseisiä maataloustukia. Pankki vaati, että ulosmitatut maataloustukisaatavat luetaan kuuluvaksi yrityskiinnityksen piiriin.

Korkeimman oikeuden päätöksessä mainituilla perusteilla katsottiin, että maataloustuet olivat hakemuksen jättämisellä tulleet

yrityskiinnityksen piiriin ja että yrityskiinnityksen tuottaman etuoikeuden kannalta ei ollut merkitystä sillä, että ulosmittaus oli toimitettu jo ennen lopullisen saamis-oikeuden syntymistä tukiin.

KKO:2016:65

Lapsen palauttaminen – Haagin sopimus – Pakolaisen oikeusasema

Vanhempiensa yhteisessä huollossa olleen lapsen isä oli tuonut lapsen luvottomasti Suomeen. Isälle ja lapselle oli sittemmin myönnetty Suomessa turvapaikka ja pakolaisasema. Lapsen äiti vaati Haagin sopimuksen perusteella lapsen palauttamista tämän asuinpaikkavaltioon. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevin perustein katsottiin, ettei asiassa ollut perusteita kieltäytyä palauttamasta lasta.

Haagin sopimus 13 art
L lapsen huollosta ja tapaamis-oikeudesta 30 §
L lapsen huollosta ja tapaamis-oikeudesta 34 § 1 mom 2 kohta

KKO:2016:66

Laittoman maahantulon järjestäminen – Rangaistuksen määrääminen – Rangaistukseen tuomitsematta jättäminen – Menettämisseuraamus – Rikoksenteo-välineen menettäminen – Ennakkopäätösvalitus

A toi autossaan Suomeen viisi hänelle ennestään tuntematonta ulkomaalaista, jotka olivat nousseet kyytiin Venäjän puoleiselta raja-asemalta. A ei saanut menettelystään palkkiota tai muutakaan hyötyä. A:lla ja matkustajilla ei ollut maahantuloon vaadittavaa viisumia, ja he hakivat turvapaikkaa heti Suomeen saavuttuaan.

Korkein oikeus katsoi, ettei A:n teko perustunut sellaisiin humanitaarisiin sekä matkustajien turvatomista oloista johtuviin vaikutuksiin, joiden vuoksi hänen menettelyään olisi kokonaisuutena arvioiden pidettävä hyväksyttävänä. A:n menettelyä ei pidetty niin vähäisenä rikoksena, että hänet tuli jättää rangaistukseen tuomitsematta.

A:n omaa maahantuloaan varten hankkimaa autoa oli käytetty

rikoksentekeväliseenä, mutta sen menetetyksi tuomitseminen ei ollut tarpeen uusien rikosten ehkäisemiseksi.

RL 17 luku 8 §
RL 6 luku 12 §
RL 10 luku 4 §

➔ KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2016:119

Maankäyttö ja rakentaminen – Suunnittelutarveratkaisu – Emätila – Yhdenvertaisuusperiaate – Rakennuspaikkoja koskevat mitoitusperiaatteet – Päätöksen perustelevinen

Kaupunginhallitus oli perustellut suunnittelutarveratkaisua koskevan hakemuksen hylkäämistä muun ohella sillä, että maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:ssä säädetty rakennusluvan erityiset edellytykset suunnittelutarvealueella eivät täyty, koska emätilan aluekohtaisiin mitoitusperiaatteisiin perustuvat laskennalliset rakennuspaikat kuuluvat emätilasta aikaisemmin lohkotuille tiloille. Hallinto-oikeus oli luvansajaan valituksesta kumonnut kaupunginhallituksen päätöksen ja palauttanut asian yleiskaavajohtajalle uudelleen käsiteltäväksi sillä perusteella, että hakemusta ei voitu hylätä rakennuspaikkojen mitoitusperiaatteisiin ja emätilasta lohkotettujen tilojen lohkomisjärjestykseen liittyvillä perusteilla.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että kunnan tehtävänä on huolehtia alueiden käytön suunnittelusta alueellaan. Kunta voi tähän perustuen laatia aluekohtaisia mitoitusperiaatteita, joita käytetään apuvälineenä arvioitaessa maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun turvaamista yksittäistä suunnittelutarveratkaisua koskevassa harkinnassa. Mitoitusperiaatteilla ei kuitenkaan ollut päätöksenteossa oikeudellista sitovuutta.

Rakennuspaikan emätilaksi kunnan mitoitusperiaatteiden mukaan katsottavasta tilasta oli muodostettu yhteensä viisi tilaa, joista kolme oli rakentamattomia. Mitoitusperiaatteiden mukaan emätilan

alueella oli pinta-alansa perusteella mahdollisuus kahteen lisärakennuspaikkaan. Kun näissä oloissa otettiin huomioon vaatimus maanomistajien tasapuolisuudesta kohtelusta ja se, että mahdollisuudet rakentamiseen samasta emätilasta muodostetuille muille rakentamattomille tiloille olivat selvittämättä, hankkeen toteuttamisesta kaavoituksesta erillisenä suunnittelutarveratkaisuna olisi aiheutunut maankäyttö- ja rakennuslain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettua haittaa. Hankkeen toteuttamisen edellytykset oli tutkittava rakentamiseen oikeuttavassa kaavoituksessa, jossa voitiin ottaa yksittäistä kiinteistöä laajemmin huomioon myös muiden maanomistajien rakentamistarpeet ja alueen muu maankäyttö. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja kaupunginhallituksen päätös saatettiin voimaan.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 16 § 1, 3 ja 4 momentti, 20 § 1 momentti ja 137 § 1 momentti
Perustuslaki 6 §

KHO:2016:121

Ahvenanmaa – Viranomaisen valitusoikeus – Prosessi – Lainkäyttöä koskevat erityissäännökset – Säättämättä jääminen maakuntalaissa – Maakuntalakia lähinnä vastaava valtakunnan laki – Vesilaki – Ympäristönsuojelulaki

Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomainen oli A:n hakemuksesta antanut ympäristönsuojelua koskevan maakuntalain (ÅFS 2008:124) 15 §:ssä tarkoitettua ympäristövaatimusarviointia koskevan päätöksen (miljögranskningsbeslut), joka oli koskenut A:n yhteisellä vesialueella suoritettavaa maantäyttöä.

Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen kumottua B:n valituksesta Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisen päätöksen korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana muun muassa kysymys siitä, oliko Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisella katsottava olevan oikeus valittaa hallintotuomioistuimen päätöksestä. Asiassa sovelletuissa ympäristönsuojelua koskevassa maakuntalaissa ja Ahvenanmaan

maakunnan vesilaisissa (ÅFS 1996:61) ei kummassakaan säädetä valitusoikeudesta. Menettelyllisesti asiassa oli sovellettu ympäristönsuojelua koskevaa maakuntalakia. Tämän maakuntalain lähin vastine valtakunnan lainsäädännössä on valtakunnan ympäristönsuojelulaki (SSK 527/2014), kun taas Ahvenanmaan maakunnan vesilain lähin vastine valtakunnan lainsäädännössä on valtakunnan vesilaki. Molemmissa näissä valtakunnan lainsäädäntöön kuuluvissa laeissa on säännökset viranomaisen valitusoikeudesta.

Kun asia aineellisesti koski vesi-alueella rakentamista ja kun lisäksi otettiin huomioon Ahvenanmaan itsehallintolain (SSK 1141/1991) 27 §:n 23 kohdassa oleva säännös, Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisen valitusoikeutta oli arvioitava lähtien niistä periaatteista, jotka ilmenivät siitä hakemusta ratkaistaessa valtakunnassa voimassa olleesta laista, joka aineellisesti lähinnä vastasi Ahvenanmaan maakunnan vesilakia, eli valtakunnan vesilakia (SSK 587/2011) ja sen 15 luvun 2 §:stä. Mainitun pykälän mukaan muutosta vesilain nojalla annettuun päätökseen saa hakea valtion valvontaviranomainen. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomaisella Ahvenanmaan maakunnan vesilain 8 luvun 1 §:ssä ja ympäristönsuojelua koskevan maakuntalain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettuna maakunnallisena valvontaviranomaisena oli valitusoikeus Ahvenanmaan hallintotuomioistuimen päätöksestä.

Ahvenanmaan itsehallintolaki (SSK 1141/1991) 27 § 23 kohta
Landskapslagen (ÅFS 2008:124) om miljöskydd 27 § 2 momentti
Vattenlagen (ÅFS 1991:61) för landskapet Åland 8 kap. 1 §
Vesilaki (SSK 587/2011) 15 luku 2 §
Ympäristönsuojelulaki (SSK 527/2014) 191 § 2 momentti
Ks. myös ja vrt. KHO 2015:158, KHO 2015:159 ja KHO 29.1.2015 T 222

KHO:2016:122

Maankäyttö ja rakentaminen – Toimenpidelupa – Asemakaava-alue – Led-mainoslaite – Sovel-

tuminen paikalle – Liikenneturvallisuu- den vaarantuminen

Kunta oli myöntänyt toimenpideluvan vaihtuvakuvaisen led-mainoslaitteen sijoittamiselle asemakaava-alueelle siten, että mainoslaite sijoitui pysäköintialueelle maantien 110 ja kokoojakadun risteykseen liikennevalojen läheisyyteen. Hallinto-oikeus oli kumonnut toimenpideluvan ELY-keskuksen valituksesta sillä perusteella, että kyseisellä paikalla vaihtuvakuvainen, värikäs ja kirkasvaloinen mainoslaite vaaransi liikenneturvallisuu-
tta ja haittasi liikennettä, eikä siten soveltunut kyseiselle paikalle.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tiellä liikkujien huomiota herättämään tarkoitettu led-näytöllä varustettu mainoslaite kirkkautensa ja liikkuvan kuvansa johdosta haittasi liikennettä yleisellä tiellä, eikä näin ollen soveltunut paikalle. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulos pysytettiin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 126 § 1 ja 2 momentti, 126 a § 1 momentti 8 kohta ja 2 momentti, 135 § 1 momentti, 138 § 1 momentti, 168 § 1 momentti

Ks. myös KHO:2016:123

KHO:2016:123

Maankäyttö ja rakentaminen – Toimenpidelupa – Asemakaava- alue – Led-mainoslaite – Sovel- tuminen paikalle – Liikennetur- vallisuu- den vaarantuminen

Kunta oli myöntänyt toimenpideluvan vaihtuvakuvaisen led-mainoslaitteen sijoittamiselle asemakaava-alueelle siten, että mainoslaite sijoitui moottoritien eritasoliittymän läheisyyteen. Hallinto-oikeus oli kumonnut toimenpideluvan ELY-keskuksen valituksesta sillä perusteella, että kyseisellä paikalla vaihtuvakuvainen, värikäs ja kirkasvaloinen mainoslaite vaaransi liikenneturvallisuu-
tta ja haittasi liikennettä, eikä siten soveltunut kyseiselle paikalle.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että tiellä liikkujien huomiota herättämään tarkoitettu led-näytöllä varustettu mainoslaite kirkkautensa ja liikkuvan kuvansa johdosta haittasi liikennettä viereisellä moottoritiel-
lä, eikä näin ollen soveltunut paikalle. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulos pysytettiin.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 126 § 1 ja 2 momentti, 126 a § 1 momentti 8 kohta ja 2 momentti, 135 § 1 momentti, 138 § 1 momentti, 168 § 1 momentti

Ks. myös KHO:2016:122

KHO:2016:124

Maankäyttö ja rakentaminen – Ranta- asemakaava – Yleiskaavan ohjausvaikutus

Ranta-asemakaava oli laadittu alueelle, jolla oli voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava. Yleiskaavassa oli osoitettu kysymyksessä oleville ranta-alueille ja niiden lähiympäristöön muun ohella laaja kyläalue, asuntoalueita, loma-asuntoalueita sekä vesiliikennealueita. Yleiskaavamääräyksen mukaan yleiskaavaa voitiin käyttää sen osoittaman maankäytön mukaisen rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Ranta-asemakaavan tarkoituksena oli ollut selvittää maanomistajalle yleiskaavassa merkitsemättä jääneiden rakennusoikeuksien määrää ja sijoittaa ne maanomistajan kiinteistöjen alueelle. Lisäksi ranta-asemakaava-alueella toimivan matkailua palvelevan yrityksen toimintamahdollisuuksia oli tarkoitus selkeyttää.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että yleiskaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaava-merkinnät ja -määräykset. Asiassa oli riidatonta, että ranta-asemakaavassa osoitettu maankäyttö poikkesi sitä ohjaavasta yleiskaavasta rakennusoikeuksien sijoittelun ja laadun suhteen. Rakennusoikeuksien määrän suhteen tätä poikkeamista oli lisäksi pidettävä merkittävänä. Kaava-asiakirjoissa ei ollut myöskään tarkempaa selvitystä siitä, miten ranta-asemakaavassa osoitettu yleiskaavasta poikkeava maankäyttö soveltui lähiympäristöön ja sille yleiskaavassa osoitetuun maankäyttöön.

Edellä lausuttu huomioon ottaen yleiskaava ei ollut ollut maankäyttö- ja rakennuslain 54 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ohjeena ranta-asemakaavaa laadittaessa. Asiassa ei näissä oloissa ollut merkitystä sillä, että yleiskaavassa oli mahdollisesti jätetty osoittamatta maanomistajan pyynnöstä yleiskaavan mitoitusperusteiden ehkä sinänsä mahdollistamia rantarakennusoikeuksia. Kau-

punginhallituksen päätös ranta-asemakaavaan hyväksymisestä oli siten lainvastainen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 35 §, 40 § 1 momentti, 41 § 1 mom., 42 § 1 momentti, 54 § 1 momentti, 72 § 1 momentti ja 73 § 1 och 2 momentti Kuntalaki (365/1995) 90 § 2 momentti

KHO:2016:125

Eläinsuojelu – Valvonta – Eläin- suojelulain 44 § – Kiireelliset toimenpiteet – Eläinsuojelliset syyt – Eläimen lopettaminen – Asian riittävä ja asianmukainen selvittäminen – Puutteet eläin- tenpidossa – Eläinkohtainen tar- kastelu

Valvontaeläinlääkäri ja 1. kaupungineläinlääkäri olivat A:n tilalla 26.11.2015 suoritetussa eläinsuojelulain 39 §:n mukaisessa uusintatarkastuksessa, A:n eläintenpidosta tehtyjen havaintojen perusteella ja A:n annettua kirjallisen vastineen, päätöksellään 9.12.2015 eläinsuojelulain 44 §:n mukaisena kiireellisenä toimenpiteenä määränneet kaikki A:n tilalla olevat yli sata nautaa viipymättä lopetettaviksi / teuraaksi toimitettaviksi eläinten enemmän kärsimyksen välttämiseksi. Päätös oli eläinsuojelulain 52 §:n nojalla määrätty noudatettavaksi mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

A ei hänen tilallaan vuosina 2012–2015 suoritetuissa useissa eläinsuojelutarkastuksissa annetuista neuvoista, kehoituksista ja määräyksistä huolimatta ollut saanut nautojensa hyvinvointia kohe-
nemaan pysyvästi. Muun muassa tähän nähden oli tarkastuksessa 26.11.2015 tehtyjen havaintojen nojalla ollut perustellusti pääteltävissä, että eläinsuojelulain 42 §:n mukaisilla määräyksillä hänen eläintenpitoaan ei saataisi paranemaan eläinsuojelulain 1 §:n 1 ja 2 momentissa säädettyihin mainitun lain tavoitteisiin nähden riittävän nopeasti ja riittävässä varmuudessa. Saadun selvityksen perusteella oli ollut pääteltävissä, että A ei kykene hoitamaan karjaansa asianmukaisesti. Kun lisäksi otettiin huomioon nautojen suuri määrä, eläinsuojelulain 44 §:ssä mainitut ensisijaiset toimenpiteet eivät olleet tarkoituskenmukaisia. Näin ollen A:n tilalla ollut karja oli voitu

kokonaisuudessaan määrätä loppettavaksi tai teurastettavaksi.

Tarkastuksessa 26.11.2015 oli todettu, että tilanne A:n eläinten hyvinvoinnin kannalta oli edelleen huonontunut. Näissä oloissa ja nautojen suuren määrän vuoksi päätös eläinsuojelulain 44 §:n mukaisesti toimiin ryhtymisestä ei ollut edellyttänyt, että jokainen karjaan kuuluva eläin tarkastetaan erikseen.

Tarpeetonta viivytystä eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin välittömiin toimenpiteisiin ryhtymisessä on vältettävä eläinsuojelulain tavoitteiden vuoksi ja koska eläimen omistaja tai haltija on eläinsuojelulain 58 §:n perusteella vastuussa toimenpiteistä aiheutuvista kustannuksista. A:n annettua selityksensä 8.12.2015 eläinlääkärit olivat antaneet päätöksensä heti seuraavana päivänä. Toimenpiteisiin ryhtyminen ei ollut ollut lainvas- taista sillä perusteella, että toimen- piteisiin ei olisi ryhdytty riittävän pikaisesti.

Eläinsuojelulaki (247/1996) 44 §

KHO:2016:129

Ulkomaalaisasia – Oleskelulupa maasta poistamisen estymisen vuoksi – Käännättäminen – Kansainvälinen suojelu – Hakemuksen peruuttaminen – Uusinta- hakemus – Maahantulokielto

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt A:n kansainvälistä suojelua ja oleskelulupaa koskevan hakemuksen ja päättänyt käännättää hänet Norsunluurannikolle. Hallinto-oikeus oli hylännyt A:n valituksen. A oli hakenut lupaa valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeim- paan hallinto-oikeuteen, mutta hän oli peruuttanut valituslupa- hakemuksensa 20.12.2012. A oli 22.12.2012 hakenut uudelleen kansainvälistä suojelua Beninin kansalaisena. Maahanmuuttovirasto oli ulkomaalaislain 102 §:n (301/2004) 2 momentin nojalla toimittanut ha- kemuksen tiedoksi korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Korkein hal- linto-oikeus oli 5.2.2013 antanut asiassa peruutuksen vuoksi rau- keamis päätöksen.

A oli 21.10.2013 hakenut oleske- lulupaa maasta poistamisen esty- misen vuoksi ulkomaalaislain 51 §:n nojalla. Maahanmuutto- virasto oli hylännyt oleskelu-

lupahakemuksen. Lisäksi se oli päättänyt käännättää A:n kotimaa- hansa Beniniin ja määrännyt hänet Schengen- aluetta koskevaan maa- hantulokieltoon kolmeksi vuodek- si. Hallinto-oikeus oli hylännyt A:n valituksen.

Korkein hallinto-oikeus myönsi A:lle valituslupan. Oleskeluluvan osalta asiassa oli ratkaistava, oliko A:lle tullut myöntää oleskelulupa maasta poistamisen estymisen vuoksi, kun hänet oli lainvoimai- seksi tulleella päätöksellä määrätty käännettäväksi Norsunluuran- nikolle, mutta häntä ei ollut voitu käännättää sinne, koska hänet oli todettu sittemmin Beninin kansa- laiseksi. Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A:ta ei ollut poistettu maasta, koska hänelle ei ollut tehty käännätyspäätöstä hänen oikeaan kotimaahansa. Tätä ei ollut pidet- tävä ulkomaalaislain 51 §:ssä tar- koitettuna perusteena oleskelulu- van myöntämiselle maasta poista- misen estymisen vuoksi. A:lle ei ol- lut voitu myöntää oleskelulupaa maasta poistamisen estymisen vuoksi.

Asiassa oli ratkaistavana, onko A voitu määrätä käännettäväksi Beniniin maasta poistamisen esty- misen vuoksi vireille pantua oleskelulupa- asiaa ratkaistaessa, kun korkein hallinto-oikeus ei ole voinut ottaa A:n Beninin kansalai- sena tekemää turvapaikkahake- musta enää uutena selvityksenä huomioon A:n peruutettua edellisen valituslupahakemuksensa.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että ulkomaalaislain 102 §:n (301/2004) 2 momenttia ei tule tulkita siten, että se mahdollistaisi tilan- teen, jossa aikaisempaa turva- paikkahakemusta koskevan asian vireillä ollessa tehtävä hakemus jäisi sisällöllisesti tutkimatta, vaan tarkoituksena on, että kaikki myö- hemmän hakemuksen yhteydessä esitetyt tosiseikat ja lisäselvitykset tulevat arvioitaviksi kansainväli- sen suojelun tarpeen harkinnassa. Jos ulkomaalainen panee vireille uuden kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen sen jäl- keen, kun hän on peruuttanut edellisen hakemuksensa tai sitä koskevan muutoksenhaun, mutta ennen kuin asian raukeamisesta on tehty päätös, uuden hakemuksen on katsottava tulleen vireille sen jälkeen, kun ulkomaalainen

on saanut edellisestä asiastaan lainvoimaisen päätöksen. Hake- musta käsiteltäessä on tällöin so- vellettava ulkomaalaislain 102 §:n 1 momenttia.

Maahanmuuttoviraston olisi tullut tutkia A:n 22.12.2012 tekemä turvapaikkahakemus ulkomaai- laislain 102 §:n 1 momentin mukai- sena uusintahakemuksena ja antaa sen johdosta valituskelpoinen pää- tös. Kun hakemusta ei ollut rat- kaistu, sen oli katsottava olevan edelleen vireillä. Koska A oli hake- nut kansainvälistä suojelua suh- teessa Beniniin eikä hänen kansainvälisen suojelun tarvettaan ol- lut tutkittu, Maahanmuuttovirasto ei ollut voinut päättää käännättä- häntä Beniniin maasta poistamisen estymisen vuoksi vireille pannun oleskelulupa- asian ratkaisemisen yhteydessä. Näin ollen häntä ei ol- lut myöskään voitu määrätä maa- hantulokieltoon. Hallinto-oikeu- den ja Maahanmuuttoviraston päätökset kumottiin käännättä- mistä ja maahantulokieltoa koske- vilta osin ja asia palautettiin Maa- hanmuuttovirastolle uudelleen kä- siteltäväksi yhdessä A:n kansain- välistä suojelua koskevan hake- muksen kanssa.

Ulkomaalaislaki 51 § (301/2004) 1 momentti, 102 § 1 momentti (973/2007), 102 § (301/2004) 2 mo- mentti, 148 § 2 momentti, 150 § 1 momentti

KHO:2016:130

Elatustuki – Aiheettomasti mak- settu elatustuki – Elatustuen takaisinperintä – Takaisinperin- täsaatavan vanhentuminen – Vanhentumisaika – Siirty- mäsäännös

Elatustuet, joiden takaisinperin- nästä kaupunki oli tehnyt kaksi päätöstä, oli maksettu elatusturva- lain (671/1998) nojalla. Elatustur- valaissa ei ollut säädetty elatustu- en takaisinperintäsaatavan van- hentumisesta. Elatusturvalain ku- monneen elatustukilain (580/2008) 26 §:ään sen sijaan sisältyi säännös takaisinperintäsaatavan vanhentumisaikasta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että elatustukilain siirtymäsään- nöksiä oli tulkittava siten, että ela- tusturvalain nojalla maksettujen elatustukien takaisinperintään oli sovellettava elatustukilain 26 §:n

säännöstä takaisinperintäsaatavan vanhentumisesta.

Kaupungin päätökset elatustuen takaisinperinnästä oli tullut tehdä viiden vuoden kuluessa elatustuen maksupäivästä lukien. Mainittua ajankohtaa aikaisemmin maksettuja elatustukia koskevat takaisinperintäsaatavat olivat vanhentuneet.

Elatusturvalaki (671/1998) 5 §, 21 § 1 momentti, 22 § ja 26 § 2 momentti
Elatustukilaki (580/2008) 26 §, 46 § 1, 3 ja 8 momentti

KHO:2016:132

Maankäyttö ja rakentaminen – Poikkeaminen – Poikkeamisen edellytykset – Poikkeamispäätökseen liitetty ehto – Asemakaavan suojelumääräys – Rakennuksen korottaminen – Kaupunkikuva

Rakennushankkeessa oli kysymys kadun puolella viisi kerrosta korkean asuinkerrostalon korottamisesta kahdella uudella asuinkerroksella. Asemakaavan kaavamääräyksen mukaan rakennuksen kerrosluku oli kuusi. Lisäksi rakennusala koski asemakaavan suojelumääräystä, jonka mukaan rakennusosalalla sijaitsee kaupunkikuvan säilymisen kannalta arvokas rakennus. Suojelumääräyksen mukaan rakennuksen kadunpuoleista julkisivua tai vesikaton perusmuotoa ei saa tyyllillisesti muuttaa. Rakennushankkeen johdosta myös kaavassa osoitettu suurin sallittu kerrosala ylittyisi.

Kunnan asianomainen lautakunta oli myöntänyt hankkeelle poikkeamisen asemakaavan määräyksistä muun ohella sillä ehdolla, että jatkosuunnittelussa kehitetään edelleen kadunpuoleisen korotuksen sovittamista rakennuksen arvoihin ja kaupunkikuvaan.

Kun poikkeamista oli haettu myös asemakaavan suojelumääräyksestä eikä lautakunta ollut tältä osin hylännyt hakemusta tarpeettomana, sen oli katsottava myöntäneen poikkeamisen myös tältä osin. Haetun poikkeamisen laatu huomioon ottaen poikkeamispäätökseen otetulla ehdolla ei ollut voitu varmistaa, että poikkeamisen edellytykset täytyivät.

Poikkeamisen katsottiin aiheuttavan haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle ja alueiden

käytön muulle järjestämiselle sekä vaikeuttavan rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 58 § 1 momentti, 171 § 1 momentti, 172 § 1 momentti

KHO:2016:133

Lastensuojelu – Sijaishuoltopaikan muuttaminen kiireellisen sijoituksen aikana – Valituskielto – Huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevan hakemuksen hylkääminen – Kiireellisen sijoituksen raukeaminen – Täytäntöönpanomääräys

Hallinto-oikeus oli hylännyt kunnan sosiaalihuollon viranhaltijan tekemän hakemuksen lapsen huostaanottamisesta ja sijaishuoltoon sijoittamisesta. Hallinto-oikeus oli tähän ratkaisuun liittyen todennut hallintolainkäyttölain 31 §:n 1 momenttiin viitaten, että päätös oli pantava täytäntöön vasta, kun päätös oli saavuttanut lainvoiman. Hallinto-oikeus oli samalla päätöksellä hylännyt lapsen äidin valitukset lapsen kiireellisestä sijoituksesta, kiireellisen sijoituksen jatkamisesta sekä sijaishuoltopaikan muuttamisesta kiireellisen sijoituksen aikana.

Lapsen vanhemmat valittivat hallinto-oikeuden päätöksestä viimeksi mainitulta valitukset hylkäävältä osalta sekä täytäntöönpanoa koskevan lausuman osalta. Asiassa tuli ensinnä ratkaistavaksi, voitiinko hallinto-oikeuden päätökseen valituksen hylkääviltä osilta hakea muutosta. Lastensuojelulain 92 §:n 1 momentin mukaan lain 43 §:ssä tarkoitettua lapsen huostaanottoa ja sijaishuoltoa koskevasta hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, mutta lastensuojelulain 92 §:n 1 ja 3 momentin mukaan kiireellistä sijoitusta ja sen jatkamista koskeviin hallinto-oikeuden päätöksiin ei saa hakea muutosta. Korkein hallinto-oikeus katsoi lain tarkoituksen ja systematiikan huomioon ottaen, että kiireellisen sijoituksen aikana tehtyyn sijaishuoltopaikan muuttamisesta koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen ei saanut lastensuojelulain 92 §:n 1 ja 3 momentin nojalla hakea muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Vanhempien va-

litusta siltä osin kuin se koski kiireellistä sijoitusta, kiireellisen sijoituksen jatkamista ja sijaishuoltopaikan muuttamista kiireellisen sijoituksen aikana ei tutkittu.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hallinto-oikeuden täytäntöönpanoa koskeva toteamus oli ymmärrettävissä hallinto-oikeuden antamaksi täytäntöönpanomääräykseksi, jonka perusteella lapsen sijoitusta sijaishuollossa voidaan jatkaa siihen saakka, kunnes hallinto-oikeuden päätös lapsen huostaanottoa ja sijaishuoltoon sijoittamista koskevan hakemuksen hylkäämisestä on saanut lainvoiman. Korkein hallinto-oikeus tutki vanhempien valituksen tältä osin sekä kumosi ja poisti täytäntöönpanomääräyksen lausuen perusteluna, että hallinto-oikeus ei ollut hakemuksen hylätessään tehnyt täytäntöönpanoa edellyttävää päätöstä. Vaikka kiireellisen sijoituksen tilanteissa hallinto-oikeuden huostaanottohakemuksen hylkäävä päätös johtaa lapsen kotiin palauttamiseen, kotiin palauttamisessa ei ole kysymys huostaanottohakemuksen hylkäävän päätöksen täytäntöönpanosta hallintolainkäyttölain 31 §:ssä tarkoitettulla tavalla, vaan kotiin palauttaminen johtuu kiireellisen sijoituksen raukeamisesta. Hallinto-oikeus ei ollut voinut antaa valituksenalaista määräystä lapsen sijaishuollon jatkumisesta hallintolainkäyttölain 31 §:n 1 momentin nojalla.

Lastensuojelulaki 39 § 3 momentti, 43 § 3 momentti ja 92 § 1 ja 3 momentti
Hallintolainkäyttölaki 31 § 1 momentti

KHO:2016:135

Valtiontuki – Energiatuki – Tuen myöntämispäätöksen ehdot – Maksatuspäätös – Oikaisuvaatimuksen hylkääminen

Työ- ja elinkeinoministeriö oli myöntänyt A Oy:lle energiатукуа hakkurien hankintaan. Sittenministeriö oli hylännyt A Oy:n energiатуен maksatushakemuksen sillä perusteella, että A Oy:n oli katsottava salanneen tukiharkinnan kannalta olennaisia seikkoja, sekä hylännyt yhtiön tästä päätöksestä tekemän oikaisuvaatimuksen. Erityisesti ministeriö katsoi A Oy:n jättäneen ilmoittamatta,

että hakkurit hankittiin käytettyinä, toiselle hakkurille oli aiemmin myönnetty energiatukea sekä sen, että toinen hakkureista oli ostettu myyjäyhtiöltä, jolla oli samat omistajat kuin A Oy:llä, ja tämän hakkurin maksaminen oli toteutettu siirtämällä omaisuutta ja velkoja A Oy:n ja myyjäyhtiön välillä.

Korkein hallinto-oikeus kumosi työ- ja elinkeinoministeriön tuen maksatusta koskevan päätöksen sekä oikaisuvaatimuksen hylkäävän päätöksen ja palautti asian ministeriölle uudelleen käsiteltäväksi.

Investoinnin kohteena olevien laitteiden ja koneiden uutena hankkimisen asettaminen tuen maksamisen edellytykseksi oli sellainen seikka, jonka valtionavustuslain 11 §:n mukaisesti tuli käydä ilmi energiatukipäätöksestä. Jos tuen maksamisen edellytyksenä oli, että investoinnin kohteena oleville laitteille ja koneille ei ollut aiemmin myönnetty valtiontukea, myös tällaisen ehdon tuli valtionavustuslain 11 §:n edellyttämällä tavalla käydä ilmi energiatukipäätöksestä. Koska työ- ja elinkeinoministeriön päätökseen, jolla energiatukea oli myönnetty A Oy:lle, ei ollut otettu tuella hankittavien hakkurien ominaisuuksia koskevia ehtoja tai muita investoinnin kohteena olevaa kalustoa koskevia vaatimuksia, A Oy:n ei voitu katsoa toimineen valtionavustuslain tai energia-asetuksen vastaisesti hakkurien hankinnassa sillä perusteella, että A Oy ei ollut ennen hakkurien hankintaa tai sen jälkeen ilmoittanut hakkurien olevan mahdollisesti käytettyjä tai että A Oy ei ollut ilmoittanut toisen hakkurin aiemmin saamasta tuesta oma-aloitteisesti.

Koska soveltuviin säännöksiin tai työ- ja elinkeinoministeriön energiatukipäätöksessä ei ollut erityisiä ehtoja tai rajoituksia liittyen tahoihin, joilta tuen avulla tehtävät hankinnat voitiin tehdä, A Oy:n ei voitu katsoa laiminlyöneen valtionavustuslain 14 §:n 2 momentin mukaista ilmoitusvelvollisuuttaan pelkästään sillä perusteella, että se ei ollut tukihakemuksessaan tai sen jälkeen erikseen ilmoittanut, että osa kalustosta tultiin hankimaan yritykseltä, jolla oli samat omistajat kuin A Oy:llä. Kun A Oy:n hankkimien hakkurien hankintahinnat vastasivat energiatukihakemuksen liitteenä toimitetussa

kustannusarviossa esitettyä eikä tukipäätöksessä ollut asetettu tarkempia ehtoja hankittavien hakkurien ominaisuuksille siten, että hankittujen hakkureiden ei olisi voitu katsoa vastaavan tukipäätöstä, A Oy:n ei voitu myöskään katsoa laiminlyöneen valtionavustuslain 12 §:n 4 momentin mukaista velvollisuuttaan antaa valtionapurivonomaiselle valtionavustuksen maksamiseksi oikeat ja riittävät tiedot.

Edellä lausuttu huomioon ottaen yhtiön toiminnasta ei ollut esitetty sellaista selvitystä, että työ- ja elinkeinoministeriö olisi voinut hylätä maksatushakemuksen ja tästä hylkäävästä päätöksestään tehdyn oikaisuvaatimuksen viimeksi mainitussa päätöksessään mainituilla perusteilla.

Valtionavustuslaki (688/2001) 11 §, 12 § 4 momentti, 14 § 2 momentti, 21 § 3 kohta ja 22 § 1 momentti 1 kohta

Valtioneuvoston asetus energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista (1063/2012) 5 §, 12 § 1 momentti ja 17 §
Hallintolainkäyttölaki 7 § 1 momentti

KHO:2016:136

Kansalaisuusasia – Kielitaitoedellytys – Poikkeaminen – 65-vuotias – Kielitaidon taso – Uusi kielitodistus

A oli kansalaisuushakemuksensa pyytänyt poikkeamaan kansalaisuuslain kielitaitoedellytyksestä kansalaisuuslain 18 b §:n 2 momentin perusteella vedoten yli 65 vuoden ikäänsä sekä suomen kielen ymmärtämisen ja alkeiden hallintaan.

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt kansalaisuushakemuksen sillä perusteella, että A:n suomen kielen taito oli saadun selvityksen mukaan ollut eurooppalaisen viitekehityksen kielitaidon taitotasolla A1.2. Maahanmuuttoviraston soveltamiskäytännön mukaan riittävä alkeiskielitaidon taso olisi ollut sitä hieman korkeampi taso A1.3. Hallituksen esityksen HE 80/2010 vp yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kansalaisuuslain 18 b §:n 2 momentissa tarkoitettu suomen tai ruotsin kielen ymmärtämisen tai puhumisen alkeiden hallinta pitäisi sisällään hieman yleisten kie-

lituskintojen taso 2 vastaavaa kielihallintaa alhaisemman tason. Hallinto-oikeus oli voinut päätöksessään mainitsemillaan perusteilla päätyä siihen, että tällaisena voidaan pitää Maahanmuuttoviraston soveltamiskäytännön mukaisesti eurooppalaisen viitekehityksen kielitaidon taitotasoa A1.3.

Kielitaitoedellytyksen täyttyminen on osoitettava siihen mennessä, kun Maahanmuuttovirasto tekee asiassa ratkaisun. Korkein hallinto-oikeus ei voinut ottaa huomioon sille toimitettua kielitodistusta, josta kävi ilmi, että A oli saavuttanut vaadittavan kielitaidon hakemuksen ratkaisemisen jälkeen.

Kansalaisuuslaki 13 § 1 momentti 6 kohta, 18 b § 1 momentti 2 kohta, 2 momentti ja 3 momentti, 45 § 1 ja 2 momentti
Hallintolaki 22 § 1 momentti, 31 § 1 momentti ja 34 § 1 momentti

KHO:2016:138

Yksityinen terveydenhuolto – Lupa palvelujen antamiseen – Ensihoito – Lääkärihelikopteri – Luvan tarve

Sairaanhoitopiirien omistama A Oy ja sairaanhoitopiirit tuottivat niiden välisen yhteistoimintasopimuksen mukaisesti lääkärihelikopteripalveluita. A Oy vastasi sopimuksen mukaan siitä, että asianmukaiset helikopteri ja maayksikkö miehistöineen ja kuljettajineen olivat toimintaan jatkuvasti käytettävissä. Toiminnassa ensisijaisena tavoitteena oli kuljettaa lääkäri mahdollisimman nopeasti potilaan luokse. Lisäksi toimintaan kuului tarvittaessa myös potilaan kuljettaminen hoitopaikkaan.

Viimeksi mainituilta osin toiminnallisen vastuun katsottiin kuuluvan pääasiassa A Oy:lle. Yhtiön toimintaa oli tältä osin pidettävä yksityisestä terveydenhuollosta annetun lain mukaan luvanvaraisena sairaankuljetuksena.

Muilta osin kysymys oli ensihoidosta, jossa pääasiallinen toiminnallinen vastuu kuului sairaanhoitopiireille. Korkein hallinto-oikeus kuitenkin katsoi, että myös A Oy:n tuottamien tukipalvelutoimintojen osuus oli olennainen. Yhtiön toiminnan katsottiin lisäksi muodostavan yhden jakamattoman tosiasiallisen kokonaisuuden siten, että toiminnan pilkkominen sai-

raankuljetukseen ja muuhun toimintaan luvan tarvetta arvioitaessa olisi ollut keinoitekoista. Yhteistyösopimuksen mukainen yhtiön toiminta katsottiin kaikilta osin luvanvaraiseksi.

Äänestys 4-1.

Laki yksityisestä terveydenhuollosta 2 § 1 momentti ja 4 §

KHO:2016:140

Luonnonsuojelulaki – Direktiivilajien hävittämis- ja heikentämiskielto – Lisääntymis- ja levähdyspaikka – Poikkeamislupa – Liito-orava – Koulu – Luontodirektiivi – Tyydyttävä vaihtoehto – Asemakaavoitus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) oli myöntänyt kaupungille luonnonsuojelulain 49 §:n 3 momentin mukaisen luvan poiketa saman pykälän 1 momentissa tarkoitettusta uhanalaisen eläinlajin (liito-oravan) lisääntymis- ja levähdyspaikan suojelusta kaupungin omistaman korttelialueen ottamiseksi asemakaavan mukaiseen käyttöön koulun rakennuspaikkana.

Hallinto-oikeus oli kumonnut ELY-keskuksen päätöksen katsoen, ettei kaupunki ollut esittänyt sellaisia syitä, jotka estäisivät päämästä tarkasteltuja vaihtoehtoisia uuden koulun sijoituspaikkoja luontodirektiivin tarkoittamalla tavalla tyydyttävinä ratkaisuinä.

Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi ELY-keskuksen päätöksen voimaan. Kaikkien luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten tuli täytyä, jotta poikkeus voitiin myöntää. Kaupungin esittämiä asutuksen sijoittumiseen ja yhdyskuntarakenteen kehitykseen erityisesti pitkällä aikavälillä liittyviä tekijöitä voitiin pitää sellaisina objektiivisesti osoitettavissa olevina seikkoina, joiden perusteella vaihtoehtojen tyydyttävyyttä tuli arvioida. Asiassa oli esitetty riittävä selvitys siitä, että uuden koulun rakentamiseen ei ollut olemassa muuta tyydyttävää ratkaisua. Kun kaikki luontodirektiivin 16 artiklan 1 kohdassa säädetty edellytykset täyttyivät, oli ELY-keskus voinut myöntää kaupungille hakemuksen mukaisesti poikkeamisluvan.

Äänestys 4-1 ja esittelijän eriävä mielipide

Luonnonsuojelulaki 3 §, 4 §, 5 §, 49 § 1 ja 3 momentti
Luontodirektiivi (92/43/ETY)
16 artikla 1 kohta ja liite IV (a)

KHO:2016:142

Vesitalousasia – Vesilaki – Osayleiskaava – Osayleiskaava-ehdotus – Intressivertailu – Kaavallisten edellytysten arviointi – Laituri – Venesatama

Vantaan kaupunki oli hakenut vesilain mukaista lupaa noin 100 venepaikan laiturin rakentamiseksi Inkoon kunnassa omistamansa virkistysalueen edustalle Bjursvikeniin. Kaupungin omistamat ranta-alueet olivat pääosin osayleiskaavan mukaan ulkoiluja retkeilyaluetta (VR). Bjursvikenin eteläpuolella noin 400 metrin etäisyydellä hakemuksen kohteena olevasta alueesta sijaitsevan Synnersvikenin eteläranta oli osayleiskaavassa merkitty vesiliikenteen alueeksi (LV). Inkoon kunta oli ennen lupa-asian vireilletuloa päättänyt uuden osayleiskaavan laatimisesta alueelle. Nähtävillä olleen osayleiskaavaehdotuksen mukaan Synnersvikenin vanha LV-alue oli siirretty vielä etelämmäksi Nyladubuktenin länsiosaan.

Lupahakemuksen mukainen venelaiturin sijoituspaikka ei vastannut voimassa olevassa osayleiskaavassa eikä myöskään osayleiskaavaehdotuksessa esitettyjä ratkaisuja venesataman sijoittamisen osalta. Hankkeesta saatavaa hyötyä ei voitu pitää vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla huomattavana aiheutuviin menetyksiin verrattuna kun otettiin huomioon voimassa oleva yleiskaava ja sen laatimisen yhteydessä vesiliikenteen ohjaamiselle asetetut tavoitteet. Hanke vaikeutti lisäksi merkittävästi osayleiskaavan laatimista vesilain 3 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Edellytyksiä haetun luvan myöntämiselle ei ollut.

Vesilaki (587/2011) 3 luku 4 § 1 momentti ja 5 § 1 ja 2 momentti
Maankäyttö- ja rakennuslaki 42 § 2 momentti

KHO:2016:143

Omaishoidon tuki – Omaishoitosopimuksen irtisanominen – Kuuleminen irtisanottaessa – Irtisanomisen toimittaminen – Tiedoksiantotapa – Hallintoriita

Omaishoitajana toimiva A oli tehnyt kaupungin kanssa toistaiseksi voimassa olevan omaishoitosopimuksen aviopuolisonsa B:n omaishoidosta. Kaupungin asianomaisen lautakunnan hyväksytyt uudet, aiempaa tiukemmat omaishoidon tuen myöntämisperusteet kaikki voimassa olleet omaishoidon tukea koskevat etuuspäätökset oli päätetty arvioida ja ratkaista uudelleen. Kaikille omaishoitajille oli 23.1.2013 lähetetty kaupungin vanhus- ja vammaispalveluiden palvelujohtajan kirje, jonka mukaan kaupungin ja omaishoitajan välinen omaishoitosopimus oli irtisanottu päättymään sanotulla kirjeellä 31.3.2013 lukien.

Hallinto-oikeus oli päätöksessään katsonut, ettei kaupunki ollut voinut mainitulla kirjeellä ilman asianosaisten kuulemista oikeusvaikutteisesti irtisanoa omaishoitosopimusta, vaan irtisanomisen oli katsottava tapahtuneen hallinto-oikeuden päätöksessä määriteltynä myöhempänä ajankohtana.

Korkein hallinto-oikeus katsoi toisin kuin hallinto-oikeus, ettei omaishoitosopimuksen irtisanomisen toimittaminen ollut edellyttänyt omaishoitajan kuulemista. Menettelytavasta irtisanomisen toimittamisessa ei ollut sovittu omaishoitosopimuksessa. Omaishoitosopimuksen irtisanomista koskevan kirjeen tiedoksiantoon voitiin soveltaa hallintolain säännöksiä tavallisesta tiedoksiantosta, joka toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle.

Omaishoitaja A:n katsottiin saaneen tiedon omaishoitosopimuksen irtisanomisesta seitsemäntenä päivänä mainitun kirjeen lähettämistä eli 30.1.2013. Omaishoitosopimus oli päättynyt omaishoidon tuesta annetun lain mukaisen irtisanomisajan päätyttyä eli irtisanomista seuraavan kahden täyden kalenterikuukauden kuluttua. Omaishoitajalla oli oikeus omaishoitosopimuksen mukaiseen hoitopalkkioon irtisanomisajalta 31.3.2013 saakka.

Hallinto-oikeuden päätös kumottiin siltä osin kuin kaupunki oli velvoitettu maksamaan omaishoitaja A:lle omaishoitopimuksen mukainen hoitopalkkio sanotun ajankohdan jälkeiseltä ajalta.

Omaishoidon tuesta annettu laki 2 § 2 kohta, 8 § 1 ja 3 momentti, 9 § 1 ja 3 momentti ja 12 § Hallintolaki 59 §

KHO:2016:144

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – Yleiskaavan ohjausvaikutus – Täydennysrakentaminen

Asemakaavan muutos koski aluetta, joka oli yleiskaavassa osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi (PY). Asemakaavan muutoksella alueelle oli osoitettu liike- ja toimistorakennusten sekä kulttuuritoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue, jolle saatiin sijoittaa myös julkisten palvelujen tiloja (KYY-3) sekä kaksi asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK-41).

Yleiskaava, joka oli vahvistettu vuonna 2000, koski laajaa aluetta ja siinä oli osoitettu pääpiirteet alueen käyttämisestä eri tarkoituksiin. Puheena oleva yleiskaavan PY-alue sijoittui vain osaksi kysymyksessä olevalle asemakaavamuutoksen kohteena olevalle alueelle. Mainittu alue rajautui alueisiin, joille oli yleiskaavassa osoitettu laajoja kerrostalovaltaisia alueita (AK). Asemakaavan muutoksessa oli kysymys yleiskaavassa osoitetun maankäyttöraatkaisun tarkentamisesta. Yleiskaava oli näissä oloissa ollut asemakaavan muutosta laadittaessa riittävästi ohjeena.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 42 § 1 momentti, 54 § 1 momentti Sisäasiainministeriön päätös (39/1980) asema-, rakennus-, yleis- ja seutukaavoissa käytettävistä merkinnöistä annetun sisäasiainministeriön päätöksen muuttamisesta

KHO:2016:145

Toimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Lastensuojelu – Jälkihuolto – Asumismenot

Sosiaalihuollon toimeenpanosta vastaava kuntayhtymän toimielin

oli myöntänyt toisaalla asuneelle A:lle toimeentulotukea muun ohella asumiskustannuksiin siitä syystä, että A oli lastensuojelulain mukaisessa jälkihuollossa, josta kuntayhtymä vastasi. Jälkihuoltoa koskevaan asiakassuunnitelmaan jälkihuollon tukitoimenpiteiksi oli kirjattu muun ohella toimeentulotuki ja täydentävä toimeentulotuki aikuissosiaalityön kautta. Kuntayhtymän jälkihuoltovelvoite oli otettava huomioon, kun arvioitiin sen tekemiä päätöksiä, jotka koskivat A:lle myönnettävää toimeentulotukea asumismenoihin.

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti, 6 §, 7b § 1 momentti 1 kohta, 7c § 1 momentti 2 kohta ja 11 § 1 momentti Asumistukilaki (408/1975) 6 § 1 momentti ja 4 momentti Lastensuojelulaki 30 § 4 momentti, 35 § 1 momentti ja 2 momentti (417/2007), 75 § 1 momentti, 76 § 1 momentti

KHO:2016:146

Maankäyttö ja rakentaminen – Toimenpidelupa – Ranta-alue – Pientuulivoimala – Soveltumisen paikalle – Haitta naapurille – Melu

Kunta oli myöntänyt toimenpideluvan noin 11 metrin korkuisen pientuulivoimalan (1500 W) rakentamiseksi ranta-alueelle, jolla sijaitsi pääosin vapaa-ajan kiinteistöjä. Voimala oli sallittu sijoittaa 43 metrin etäisyydelle naapurin vapaa-ajanrakennuksesta ja noin 40 metrin etäisyydelle naapurin rajasta.

Tuulivoimalan toimittajan esittämistä teknisistä tiedoista ilmeni että tuulivoimalasta aiheutuva melu 50 metrin etäisyydellä voimalasta oli 45 dB, kun tuulen nopeus oli 8 m/s. Koska asiakirjoissa ei ollut selvitystä siitä, että ympäristöhallinnon ohjeen 4/2012 tai sittemmin voimaan tulleen valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaiset melutasot voitiin saavuttaa naapurikiinteistöllä, luvan myöntämiseen ei ollut edellytyksiä.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 117 §:n 1 momentti, 135 §:n 1 momentti 3 kohta ja 138 § 1 momentti Maankäyttö- ja rakennusasetus 64 §

KHO:2016:147

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Tuulivoimala – Ympäristövaikutukset – Suunnitteluratkaisun tarve – Riittävät selvitykset

Kunta oli myöntänyt rakennusluvan tuulivoimalan (50 kW) rakentamiseksi. Tuulivoimalan napakorkeus oli 36 metriä ja roottorin halkaisija 12 metriä. Rakennuspaikka sijoittui ranta-alueella olevaan tiiviin loma-asutuksen taustamaastoon.

Maisemaselvityksen mukaan hankkeen maisemavaikutukset ympäristöön ja lähialueille eivät olleet huomattavia, kun otettiin huomioon alueen puustoisuus ja voimalan korkeus. Meluselvityksen perusteella melutaso lähimmillä asuinkiinteistöillä ei ylittänyt ohjearvoja. Rakennuspaikkaa lähimmät vapaa-ajan asunnot sijaitsivat osayleiskaava-alueella, jolla sitä koskevan alueen maankäyttö oli lähtökohtaisesti ratkaistu. Hanke ei myöskään rajoittanut kaava-alueen maankäyttöä. Hankkeella ei näissä oloissa ollut sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden johdosta hankkeen toteuttaminen olisi edellyttänyt suunnittelutarveratkaisua.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 16 §:n 2 momentti, 117 §:n 1 momentti, 136 §:n 1 momentti 2 kohta ja 4 momentti, 137 § Maankäyttö- ja rakennusasetus 64 §

KHO:2016:148

Metsästys – Rauhoittamaton lintu – Rauhoitusaika – Poikkeuslupa – Poikkeusluvan edellytykset – Vakava vahinko – Riittävä selvitys – Varis – Harakka

Suomen riistakeskus oli myöntänyt metsästysseuralle poikkeusluvan varisten ja harakoiden tappamiseen rauhoitusaikana keväällä vuosina 2014-2018. Poikkeuslupa koski yhteensä 3 400 hehtaarin suuruista aluetta. Poikkeusluvan nojalla voitiin pyytää lupahakemuksen liitekarttaan merkityillä ampumapaikoilla. Perusteeksi poikkeusluvalla oli esitetty viljelmille koituvan vakavan vahingon estäminen ja eläimistön suojelu.

Hakemuksen tueksi oli yleisesti esitetty, että varis ja harakka aiheuttavat alueella vakavaa vahinkoa vesilintujen, fasaanin ja metsäkänalintujen pesinnälle syömällä munia ja poikasia. Metsästysseura oli hakemuksessaan lisäksi ilmoittanut, että varis ja harakka aiheuttavat alueella vakavaa vahinkoa nokkimalla rehupaalin muoveja rikki ja pilaamalla ulosteilla rehun käyttökelpottomaksi.

Alue ei asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella poikennut seudun tavanomaisesta metsä- ja peltoympäristöstä. Asiassa ei ollut esitetty tarkempaa selvitystä niistä syistä, joiden perusteella poikkeusluvan myöntäminen erityisesti puheena olevalla alueella olisi tarpeen eläimistön suojelemiseksi. Korkein hallinto-oikeus totesi myös, että poikkeusluvan myöntäminen viljelmille aiheutuvan vahingon estämiseksi ei voinut perustua hakemuksessa tältä osin esitettyyn yksilöimättömään ja yleiselle tasolle jääneeseen mainintaan.

Edellä lausuttu huomioon ottaen edellytyksiä hakemuksessa tarkoitettua poikkeusluvan myöntämiseen ei ollut.

Metsästyslaki 5 § 2 momentti, 41 §, 41 b § 1 momentti 3 ja 4 kohta, 50 § 2 momentti

Metsästysasetus 25 a §

Valtioneuvoston asetus metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista (452/2013) 2 § 1 momentti
Hallintolaki 31 §

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (lintudirektiivi) 1 artikla 1 kohta, 2 artikla, 5 artikla d kohta, 7 artikla 1, 3 ja 4 kohta, 9 artikla 1 kohta a alakohta ja 2 kohta, 13 artikla

KHO:2016:149

Eläinsuojelu – Valvonta – Kiellot ja määräykset – Kissahäkkien korkeus – Löytöeläinten talteenottoaika – Tilapäinen säilyttäminen

Koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 16 §:n 2 momentissa säädetään kissoille tarkoitettua häkin koolle kaksi vähimmäisvaatimusta: 1,5 neliömetrin pinta-ala ja 1,3 metrin korkeus. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan löy-

töeläinten talteenottoaika voidaan käyttää enintään 50 prosenttia 2 momentissa säädettyä pienempää tilaa, jos säilytettäväksi ottaminen on lyhytaikaista.

Korkeimman hallinto-oikeuden oli ratkaistava, voidaanko löytöeläinten talteenottoaika tapahtuvassa lyhytaikaisessa säilytyksessä pienentää kissahäkin pohjapinta-alan lisäksi myös häkin korkeutta 50 prosentilla. Tällöin häkin tilavuus pienenesi vähimmillään neljäsosaan mainitun asetuksen 16 §:n 2 momentin vähimmäismitoihin verrattuna.

Häkkilälle asetettavia vaatimuksia tulkittaessa oli häkin vähimmäismittoja koskevien säännösten lisäksi otettava huomioon muun ohella eläinsuojelulain 4 §:n 1 momentin vaatimukset pitopaikan tarkoituksenmukaisuudesta eläinlajin tarpeet huomioon ottaen sekä edellä mainitun asetuksen 3 §:n yleiset vaatimukset pitopaikan olosuhteista. Häkin oli siten oltava tarkoituksenmukainen kissan lajinomaiset tarpeet, kuten kipeilytarve huomioon ottaen. Asetusta koskevasta perustelumuistiosta voitiin päätellä, että 16 §:n 3 momentin säännöksen tarkoituksena on ollut, että vain mainitun pykälän 2 momentin pinta-alaa koskevasta vaatimuksesta voidaan löytöeläinten talteenottoaika poiketa.

Kun otettiin huomioon eläinsuojelulain ja mainitun asetuksen säännösten kissan pitopaikalle asettamat vaatimukset sekä mainitun asetuksen perustelumuistion sisältö, löytöeläinten talteenottoaika tapahtuvassa lyhytaikaisessa säilytyksessä ei voitu pohjapinta-alan 50 prosentin pienennyksen lisäksi pienentää kissahäkin 1,3 metrin vähimmäiskorkeutta.

Eläinsuojelulaki 4 § ja 42 § 1 momentti

Koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annettu valtioneuvoston asetus 3 § ja 16 § 2 ja 3 momentti

KHO:2016:151

Ulkomaalaisasia – Toissijaisen suojeluaseman peruuttaminen – Kansainvälinen suojelu – Epä-

selvä kotipaikka – Kielianalyysi – Kotipaikan päätteleminen

Valittaja oli kertonut olevansa kotoisin Kongon demokraattisen tasavallan Pohjois-Kivun Goman alueelta. Hänelle oli myönnetty oleskelulupa suojelun tarpeen perusteella. Myöhemmin tehdyssä kielianalyysissä hänen ilmoittamansa kielitaustan todennäköisyys oli kuitenkin arvioitu erittäin pieneksi. Sen sijaan hänen kielitaustakseen oli arvioitu suurella varmuudella Kamerun. Maahanmuuttovirasto oli peruuttanut valittajalle myönnetyn toissijaisen suojeluaseman, hylännyt hänen oleskelupahakemuksensa, päättänyt karkottaa hänet Kameruniin ja määrännyt hänet maahantulo-kieltoon. Hallinto-oikeus oli hylännyt valituksen.

Kun otettiin huomioon kielianalyysin tulos sekä lisäksi se, ettei valittaja ollut esittänyt henkilöllisyydestään sellaista selvitystä, joka olisi tukenut hänen kertomustaan, ja muut kielianalyysin tulosta tukenneet seikat, valittajan ei voitu katsoa olevan kotoisin ilmoittamastaan paikasta. Valittajan voitiin katsoa antaneen kansainvälistä suojelua hakiessaan tietoisesti vääriä tietoja kotipaikastaan. Hänen toissijaisen suojeluasemansa peruuttamiselle oli siten ollut perusteet.

Valittajan kotimaan ja kansalaisuuden päättelemisen hänen väitämästään poikkeavalla tavalla edellytti kuitenkin kielianalyysin tuloksen lisäksi vahvaa näyttöä hänen todellisesta kotimaastaan. Tällaista näyttöä olisi voinut olla esimerkiksi luotettava asiakirjaselvitys valittajan henkilöllisyydestä tai siitä, että valittaja olisi asunut pääteltävässä kotipaikassa. Pelkästään sillä perusteella, että kielianalyysin tulos viittasi Kameruniin, valittajan perheenjäsenet asuivat siellä, valittaja oli käynyt siellä kahdesti ja hänen matkapuhelimessaan oli kamerunilaisia puhelinnumeroita, ei voitu tehdä johtopäätöstä, että valittajan kotimaa olisi ollut Kamerun. Näin ollen hänen kansainvälisen suojelun tarvettaan ei ollut voitu tutkia suhteessa Kameruniin, vaan se oli tutkittava suhteessa hänen ilmoittamaansa maahan eli Kongon demokraattiseen tasavaltaan, kuitenkin pois lukien Pohjois-Kivun Goman alue.

Ulkomaalaislaki 108 § 1 momentti 1 ja 2 kohta

KHO:2016:152

Tulli – Jälkikanto – Tavaranhaltija – Huolitsija – Valtuutus – Incoterms

A Oy oli ostanut hollantilaiselta yhtiöltä B:ltä tavaraa, joka oli B:n toimeksiannosta toimitettu A Oy:lle Suomeen suoraan Malesiasta. Tullille esitetyssä B:n A Oy:lle osoitettavissa kauppalaskuissa oli ollut toimitusehtoa koskenut merkintä Delivery Duty Paid. Tulli-ilmoituksen B:n toimeksiannosta tehnyt huolitsija C Oyj oli ilmoittanut tavaranhaltijaksi A Oy:n, joka oli merkitty tullauspäätöksessä tullivelalliseksi. Tullia ei ollut kannettu. Tavaroiden vapaaseen liikkeeseen laskeamisen jälkeen Tulli totesi, että maahantuotujen tavaroiden nimikkeet oli ilmoitettu väärin. Tulli määräsi jälkikantopäätöksillään A Oy:n maksettavaksi polkumyyntitullia, sille laskettua arvonlisäveroa ja tullinkorotusta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että jälkikantopäätöksiä ei voitu kohdistaa A Oy:öön, koska A Oy:n ilmoittaminen tullilmoituksessa tavaranhaltijaksi ei ollut perustunut A Oy:n C Oyj:lle antamaan valtuutukseen eikä yhtiötä muullaakaan perusteella ollut pidettävä tullikoodeksissa tarkoitettuna tavaranhaltijana. Jälkikantopäätökset kumottiin.

Äänestys 2+1-2 .

Yhteisön tullikoodeksista annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 4 artikla 18 kohta, 5 artikla ja 201 artikla

Verotusasiat

KHO:2016:120

Arvonlisävero – Verollinen myynti – Palvelu – Vastikkeellisuus – Yksityinen pysäköinninvalvonta – Valvontamaksu

A Oy harjoitti yksityistä pysäköinninvalvontaa. A Oy ja kiinteistön omistaja sopivat kiinteistön omistajan yksityisen piha- ja pysäköintialueen valvonnasta siten, että A Oy valvoi piha- ja pysäköintialueen käyttöä, jotta käyttö vastaisi alueella olevien opasteiden ja liikennemerkkien ohjeita sekä määräyksiä. Sopimuksen

mukaan A Oy:llä oli oikeus veloittaa piha- ja pysäköintialueen käyttäjältä valvontamaksu, mikäli aluetta käytettiin annettujen ohjeiden vastaisesti. Valvontamaksu maksettiin A Oy:lle, eikä A Oy tieltänyt siitä osakaan kiinteistön omistajalle. A Oy ei veloittanut sopimuskumppaniltaan erillistä korvausta suorittamastaan pysäköinninvalvonnasta.

A Oy:n ja kiinteistön omistajan välisen sopimuksen perusteella kiinteistön omistaja välttyi itse suorittamasta alueellaan pysäköinninvalvontaa. Tämän vuoksi suorittamalla sopimuksen mukaisesti kiinteistön omistajan alueella pysäköinninvalvontaa yhtiön oli katsottava suorittavan kiinteistön omistajalle arvonlisäverolain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua. A Oy:n väärin pysäköinneiltä perimää valvontamaksua pidettiin A Oy:n mainitusta palvelusta saamana arvonlisäverolain 73 §:n 1 momentissa tarkoitettuna vastikkeena. Veron perusteena pidettiin valvontamaksua vähennettynä veron osuudella. A Oy:n valitus hylättiin.

Yritysveroimiston ennakkoratkaisu ajalle 22.8.2014–31.12.2015. Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 2 § 1 momentti, 18 § 2 momentti ja 73 § 1 momentti Yhteisestä arvonlisäverojarjestelmästä annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta a ja c alakohta, 14 artikla 1 kohta, 24 artikla 1 kohta ja 73 artikla

KHO:2016:126

Arvonlisävero – Verollinen myynti – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Terveysten- ja sairaanhoito – Työterveyshuolto – Työpaikkaselvitys

Asiassa oli kysymys työnantaja-kohtaisen työterveyshuollon toimintasuunnitelman laatimiseen ja tarkoituksenmukaisen työterveyshuollon järjestämiseen liittyvästä työpaikkaselvityksestä lukuun ottamatta samassa yhteydessä mahdollisesti tehtäviä tarkempia mittauksia, kartoituksia ja muita selvityksiä. Selvitys tehtiin jokaisen työterveyshuoltosopimuksen solmimisen yhteydessä, ja sen teki tarpeen mukaan joko työterveyslääkäri, -hoitaja, -psykologi tai -fy-

sio-terapeutti. Työpaikkaselvityksen tekemisen katsottiin kuuluvan arvonlisäverosta vapautettuihin terveydenhoitopalveluihin. Äänestys 3–2.

Yritysveroimiston ennakkoratkaisu ajalle 17.2.2014–31.12.2015. Vrt. KHO 2014:123 Arvonlisäverolaki 34 § 1 momentti ja 35 § Yhteisestä arvonlisäverojarjestelmästä annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY 132 artikla 1 kohta b ja c alakohta

KHO:2016:127

Verotusmenettely – Sivullisen erityinen tiedonantovelvollisuus – Verokonsultointia harjoittava yhtiö – Verotusta koskeva muistio – Todistajan oikeus kieltäytyä todistamasta

Verokonsultointia harjoittava yhtiö ei ollut velvollinen luovuttamaan asiakkaansa toimeksiannosta laatimaansa verotusta koskevaa muistiota Verohallinnolle.

Asiassa otettiin huomioon muistion luonne lähinnä arviona asiakkaana olevan verovelvollisen verokohtelusta, se, että muistio ei itsessään muodostanut verotuksen perustetta, sekä todistamiskieltoa koskevista säännöksistä ilmenevät periaatteet. Äänestys 3–2 perusteista.

Laki verotusmenettelystä 19 § Arvonlisäverolaki 170 § 1 momentti Hallintolainkäyttölaki 39b § ja 39c § (799/2015) Oikeudenkäymiskaari 17 luku 13 § 1 momentti (732/2015)

KHO:2016:128

Arvonlisävero – Soveltamisala – Verovelvollisuus – Liiketoiminta – Kiinteistöhallintapalvelun oma käyttö – Museotoiminta – Direktiivin tulkintavaikutus

Säätiö oli yleishyödyllinen yhteisö, joka harjoitti muun ohella museotoimintaa. Säätiön museotoiminnan tulot muodostuivat pääsylipputulosta ja opastetuista näyttelykierröksistä saaduista tuloista. Säätiö sai lisäksi museotoimintaansa varten valtionavustusta. Helsingin hallinto-oikeus oli 5.4.2013 antamallaan lainvoimaiseksi jääneellä päätöksellään kat-

sonut, ettei säätiö harjoittanut museotoimintaansa arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla liiketoiminnan muodossa, eikä säätiö näin ollen voinut hakeutua tästä toiminnastaan arvonlisäverolain 12 §:n perusteella arvonlisäverovelvolliseksi.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko säätiön suoritettava kiinteistöhallintapalvelun oman käytön arvonlisäveroa omalla henkilökunnallaan suorittamistaan kiinteistöhallintapalveluista siltä osin kuin palvelut kohdistuivat säätiön harjoittaman museotoiminnan käytössä oleviin kiinteistöihin.

Kun otettiin huomioon, että arvonlisäverolain 1 §:n 2 momentin ja 32 §:n 1 momentin kiinteistöhallintapalvelun oman käytön verotusta koskevien säännösten soveltamisalan rajoittaminen vain verovelvollisen ominaisuudessa harjoitettuun toimintaan perustuu arvonlisäverodirektiivin 27 artiklan tulkintavaikutukseen, verovelvollisen ja liiketoiminnan käsitettä oli mainittuja arvonlisäverolain säännöksiä sovellettaessa tulkittava yksinomaan direktiivin mainittujen käsitteiden perusteella. Säätiön saamalla pääsymaksu- ja muilla vastaavilla museotoiminnan tuloilla oli katsottava olevan välitön yhteys museotoiminnassa suoritettuihin palveluihin ja niitä oli siten pidettävä vastikkeina museotoiminnan harjoittamisesta. Sillä seikalla, että vastikkeet kattoivat vain osan toiminnan kuluista, ei arvonlisäverodirektiivin 9 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan säännös huomioon ottaen ollut merkitystä.

Arvonlisäverodirektiivi ei sisällä arvonlisäverolain 12 §:ää vastaavaa säännöstä, jonka mukaan yleishyödyllisellä yhteisöllä on mahdollisuus hakeutua vapaaehtoisesti liiketoiminnasta verovelvolliseksi. Tämän vuoksi mainittu säännöksen liiketoimintakäsitteen tulkinnassa ei voitu nojautua arvonlisäverodirektiivin tulkintaan, vaan käsitettä oli tulkittava yksinomaan arvonlisäverolain liiketoimintakäsitteen avulla sellaisena, kuin se ilmenee arvonlisäverolakia koskevan hallituksen esityksen HE 88/1993 vp perusteluissa. Arvonlisäverodirektiivin liiketoimintakäsitettä oli pidettävä laajempaan kuin arvonlisäverolain

liiketoimintakäsitettä ainakin siltä osin kuin toiminnalta arvonlisäverolaissa edellytetään ansiotarkoitusta. Tämän vuoksi sillä seikalla, että säätiöltä oli lainvoimaisesti evätty arvonlisäverolain 12 §:ssä tarkoitettu hakeutumismahdollisuus, ei ollut nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa vaikutusta velvollisuuteen suorittaa arvonlisävero kiinteistöhallintapalvelun oman käytön perusteella. Säätiön valitus hylättiin.

Arvonlisäveron palautushakemus tilikaudelta 1.1.–31.12.2010, 1.1.–31.12.2011 ja 1.1.–31.12.2012.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta ja 2 momentti, 2 § 1 momentti, 4 § ja 32 §
Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta a ja c alakohta, 9 artikla 1 kohta, 13 artikla 1 kohta, 26 artikla, 27 artikla ja 132 artikla 1 kohta n alakohta

KHO:2016:131

Asiakirjajulkisuus – Verotarkastus – Haastattelumuistiinpanot

Yhtiön verotarkastuksen taustaineistona oli käytetty yhtiön työntekijöiden haastatteluja. Verotarkastajien haastatteluissa tekemiä muistiinpanoja, jotka olivat ainoa dokumentaatio haastatteluissa saadusta selvityksestä, ei pidetty sellaisina julkisuuslain 5 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuina muistiinpanoina tai alustavina luonnoksina, jotka jäävät julkisuuslain soveltamisalan ulkopuolelle. Kyse oli asiakirjoista, joihin oli kirjattu viranomaisen saama suullinen selvitys, jota oli käytetty verotarkastuksen taustaineistona, mutta jotka eivät sinänsä olleet varsinaisen toiminto- ja tosiseikka-analyysin tai verontarkastuskertomuksen luonnosversioita. Verohallinto ei siten voinut kieltäytyä antamasta asiakirjoja yhtiölle sillä perusteella, että ne eivät ole julkisuuslaissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja.

Haastatteluja varten etukäteen laadittujen kysymysrunkojen osalta Verohallinto oli voinut hylätä asiakirjapyynnön sillä perusteella, että kyseiset asiakirjat eivät julkisuuslain 5 §:n 3 momentin 2 kohdan perusteella ole mainitussa laissa tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 5 § 3 momentti 2 kohta

KHO:2016:134

Varainsiirtovero – Ensiasunto – Aikaisempi omistus – Palvelutalo

A oli vuonna 1998 perinyt 50 prosenttia Asunto Oy X:n osakkeista, jotka oikeuttivat kaksi huonetta ja keittiön käsittävän asuinhuoneiston hallintaan palvelutalossa. Asunto Oy X:n huoneistot oli tarkoitettu vanhusten ja kehitysvammaisten asumiseen. A ei itse ollut asunut huoneistossa, vaan se oli ollut vuokrattuna. A oli myynyt osuutensa Asunto Oy X:n osakkeisiin vuonna 2010, ja vuonna 2014 hän oli ostanut 53 prosenttia Asunto-osakeyhtiö Y:n yhden huoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista käyttääkseen kyseistä huoneistoa vakinaisena asuntonaan.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että A ei ollut Asunto-osakeyhtiö Y:n osakkeita ostaessaan varainsiirtoverolaissa tarkoitettu ensiasunnon ostaja, koska hän oli aiemmin omistanut puolet Asunto Oy X:n asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavista osakkeista. Asiassa ei ollut merkitystä sillä seikalla, ettei A ollut itse asunut Asunto Oy X:n huoneistossa vakinaisesti, eikä sillä seikalla, ettei huoneisto ollut tarkoituksenmukainen hänen asumisensa kannalta. Äänestys 4–1.

Varainsiirtoverolaki 15 § 1 momentti, 25 § 1 momentti ja 44 §

KHO:2016:137

Arvonlisävero – Poikkeukset myynnin verollisuudesta – Rahoituspalvelu – Arvopaperikauppa – Välitys – Osakkeiden myyntiin ja ostoon liittyvät palvelut – Investointipankkitoiminta – Onnistumispalkkio – Kuukausipalkkio

Investointipankkitoimintaa harjoittava A Oy suoritti asiakkailleen asiakkaan yritysjärjestelyihin liittyviä palveluja, jotka käsittivät muun ohella asiakkaan avustamisen osakkeiden tai liiketoiminnan myynnissä tai ostossa. A Oy toimi asiakkaan taloudellisena edustajana ja neuvonantajana liittyen järjestelyn suunnitteluun ja toteuttamiseen. A Oy:n saama toimeksian-

to saattoi tähdätä myös pelkästään osakkeiden myyntiin tai ostoon. Myyntitoimeksiannoissa A Oy:n tehtäviin kuului muun muassa potentiaalisten ostajatahojen etsiminen ja yhteydenotot heihin, tarjousten arviointi, due diligence -prosessin suunnittelu ja koordinointi sekä avustaminen neuvotteluissa ja esitysten ja esitysmateriaalin teossa. Ostotoimeksiannoissa A Oy:n tehtäviin kuului muun muassa asiantuntijoiden työn koordinointi, ostokohteen arviointi ja analysointi, tarjousten laatiminen, dokumenttien kommentointi ja korjaus, prosessin suunnittelu, due diligence -prosessin koordinointi sekä avustaminen materiaalien valmistelussa. A Oy:n tehtäviin myynti- tai ostotoimeksiannoissa ei sisällynyt neuvonantoa verotuksellisissa eikä juridisissa kysymyksissä.

A Oy sai vastikkeena toimeksiannon hoitamisesta onnistumispalkkion (success fee), jos kauppa toteutui. Onnistumispalkkio määräytyi joko osuutena kauppahinnasta tai kiinteämääräisesti. Onnistumispalkkioiden osalta asiassa oli kysymys siitä, oliko A Oy:n suoritettava arvonnäkövero onnistumispalkkioista siinä tapauksessa, että toimeksianto johti liiketoiminta-kaupan sijasta osakkeiden myyntiin tai ostoon. Myynti- ja ostotoimeksiantoon liittyvää palvelukonaisuutta pidettiin arvonnäköverodirektiivin 135 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettuna arvopapereita koskevan liiketoimen välityksenä ja siten arvonnäköverolain 42 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuna rahoituspalvelun myyntinä, josta A Oy:n ei ollut suoritettava arvonnäkövero.

Lisäksi A Oy sai vastikkeena yleensä kuukausipohjaisen kiinteän palkkion (retainer fee), joka tyypillisesti oli onnistumispalkkioita vähäisempi. A Oy sai pitää tämän palkkion, vaikka järjestely ei toteutuisi. A Oy:n oli oikaistava arvonnäköverollisena veloittamansa retainer fee verottomaksi, jos toimeksianto johti osakekauppaan. Jos toimeksiantosopimus tähtäsi vain osakkeiden myyntiin tai ostoon, A Oy:n ei ollut suoritettava arvonnäköveroa tästä palkkiosta, vaikka toimeksiannon mukainen osakekauppa jäisi toteutumatta.

Veronsaajien oikeudenvalvontayksikön valitus hylättiin. Kor-

kein hallinto-oikeus ei muuttanut keskusverolautakunnan antamaa ennakkoratkaisua.

Keskusverolautakunnan ennakkoratkaisu ajalle 16.11.2015–31.12.2016.

Arvonnäköverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 41 § ja 42 §
Yhteisestä arvonnäköverojärjestelmästä annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta c alakohhta ja 135 artikla 1 kohta f alakohhta

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-2/95, SDC; C-349/96, CPP; C-235/00, CSC Financial Services; C-453/05, Ludwig; C-540/09, Skandinaviska Enskilda Banken; C-29/08, SKF; ja C-259/11, DTZ Zadelhoff

KHO:2016:139

Ennakkoperintä – Ennakkonpidätys – Liikenteenharjoittaja – Henkilökuntaetu – Lentomatrustusetu

Puolustusvoimat / Ilmavoimien esikunta oli pyytänyt Verohallinnon ennakkoratkaisua siitä, tuliko sen toimittaa ennakkonpidätys antaessaan hakemuksessa tarkoitettua lentomatrustusedun työntekijöilleen ja työntekijöiden perheenjäsenille ja lähiomaisille.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että Puolustusvoimien antamaa lentomatrustusetua työntekijälle tai tämän perheenjäsenelle ja lähiomaiselle ei voitu pitää tuloverolain 29 §:n 1 momentissa tarkoitettuna veronalaisena tulona ja ennakkoperintälain 13 §:n 1 momentin tarkoittamana palkkana, josta Puolustusvoimien olisi toimitettava ennakkonpidätys. Ennakkoratkaisu. Äänestys 4–1.

Tuloverolaki 29 § 1 momentti
Ennakkoperintälaki 13 § 1 momentti

KHO:2016:141

Elinkeinotulon verotus – Tulonveronalaisuus – Pääomasijoitustoiminta – Noteerattu yhtiö – Listautumisesite – Osakkeiden omistusaika

A Oyj oli vuonna 2008 perustettu puunjalostusta harjoittavan B Oyj:n osakkeiden omistamista varten. A Oyj oli vuonna 2011 otettu pörssilistalle. Yhtiön listautumisesit-

teessä oli todettu, että kyse oli pakkaus- ja paperikonsernista. Listautumisesitteessä oli myös todettu, että konserni pyrkii toteuttamaan strategisia tavoitteitaan kehittämällä hankkimiaan liiketoimintoja ja hankkimalla uusia liiketoimintoja, joissa se voi tuottaa lisäarvoa, ja että osakkeenomistajille ja muille osuudenhaltijoille tuotetaan arvoa hankkimalla aliarvostettua omaisuutta ja myymällä se sitten, kun sen suoritus on parantunut ja arvo noussut.

A Oyj ja ulkopuoliset tahot olivat vuonna 2008 perustaneet puun hankintaa harjoittavan D Oyj:n. A Oyj oli vuonna 2011 myynyt vähäisen osan D Oyj:n osakkeista konsernin ulkopuoliselle taholle G Oy:lle. A Oyj ja G Oy olivat vuoden 2012 alussa ostaneet eräältä D Oyj:n perustajaosakkaalta kaikki sen omistamat D Oyj:n osakkeet. A Oyj:n ja sen tytäryhtiön C Oyj:n omistamat E1 mbH ja E2 GmbH olivat vuonna 2009 hankkineet päällystettyjen hienopaperien valmistusta harjoittaneiden yhtiöiden liiketoiminnan. A Oyj ja C Oy olivat vuonna 2011 myyneet E-yhtiöiden osakkeet konsernin ulkopuoliselle taholle F BV:lle. E-yhtiöiden osakkeet oli myyty, jotta A Oyj oli voinut parantaa rahoitustilannettaan. A Oyj ei ollut myynyt B Oyj:n osakkeita.

Toimitetussa verotuksessa A Oyj katsottiin pääomasijoitustoimintaa harjoittavaksi osakeyhtiöksi. Verotuksen oikaisulautakunta hyväksyi yhtiön osakeluovutuksia koskevan oikaisuvaatimuksen ja palautti asian Verohallinnolle käyttöomaisuusosakkeiden luovutushintojen veropapertta koskevien muiden edellytysten täyttymisen selvittämiseksi. Hallinto-oikeus hyväksyi Veronsaajien oikeudenvalvontayksikön oikaisulautakunnan oikaisupäätöksestä tekemän valituksen. Hallinto-oikeus perusteli päätöstään sillä seikalla, että listautumisesite sisälsi pääomasijoitustoiminnalle tyypillisen osakkeiden luovutukseen liittyvän liiketoimintamallin, ja myös sillä seikalla, että luovutetut osakkeet oli omistettu suhteellisen lyhyen ajan.

Saadun selvityksen mukaan A Oyj oli tuotanto- ja myyntitoimintaa harjoittavan konsernin emoyhtiö. Koska A Oyj:n ei ollut katsottava pyrkineen irtautumaan osake-

omistuksistaan tietyn ennalta sovitun määräajan kuluessa, korkein hallinto-oikeus katsoi, ettei A Oyj:tä voitu pitää sen ja sen konsernin toiminnan luonteesta poiketen pääomasijoitustoimintaa harjoittavana osakeyhtiönä. A Oyj:tä ei voitu katsoa pääomasijoitustoimintaa harjoittavaksi osakeyhtiöksi myöskään listautumisesitteen liiketoimintamallia koskevan kuvauksen perusteella eikä sillä perusteella, että A Oyj oli omistanut luovutetut osakkeet lyhyeksi katsottavan ajan. Korkein hallinto-oikeus kumosi hallinto-oikeuden päätöksen ja saattoi verotuksen oikaisulautakunnan päätöksen voimaan.

Verovuosi 2011.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 6 § 1 momentti 1 kohta (717/2004)

KHO:2016:150

Arvonlisävero – Soveltamisala – Verovelvollisuus – Liiketoiminta – Kiinteistöhallintapalvelun oma käyttö – Asunto-osakeyhtiö – Direktiivin tulkintavaikutus –

Asunto-osakeyhtiölaista poikkeava kunnossapitovastuu

Asiassa oli ratkaistavana, oliko asunto-osakeyhtiön suoritettava kiinteistöhallintapalvelujen oman käytön arvonlisäveroa, kun asunto-osakeyhtiön omistamille tonteille oli rakennettu osakkaiden asuinkäyttöön tulleet rakennukset ja asunto-osakeyhtiön maksamat rakentamisesta aiheutuneet palkat sosiaalikuluneen olivat olleet yli 50000 kalenterivuonna 2012 ja kun yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakkaiden kunnossapitovastuu oli asunto-osakeyhtiölaissa säädettyä vastuuta laajempi. Asiassa oli erityisesti ratkaistava kysymys siitä, harjoittiko asunto-osakeyhtiö liiketoimintaa ja toimiko se arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettulla tavalla verovelvollisen ominaisuudessa.

Asunto-osakeyhtiö oli kirjanpitovelvollinen ja sen osakkaat maksoivat sille yhtiövastiketta sen menojen kattamiseksi.

Rakentamispalvelua suorittaessaan asunto-osakeyhtiö harjoitti taloudellista toimintaa ja toimi siten arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettu tavoin verovelvollisen

ominaisuudessa. Merkitystä ei tältä osin annettu yhtiöjärjestyksen määräyksille, joilla yhtiön kunnossapitovastuuta oli asunto-osakeyhtiölain säännöksistä poikkeavalla tavalla siirretty yhtiöltä sen osakkeenomistajille. Kun asunto-osakeyhtiötä oli pidettävä arvonlisäverolaisissa tarkoitettuna verovelvollisena ja sen maksamat rakentamisesta aiheutuneet palkat sosiaalikuluneen olivat olleet yli 50000 euroa kalenterivuonna 2012, yhtiö oli tullut merkitä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin kiinteistöhallintapalvelujen omasta käytöstä 1.1.2012 alkaen. Äänestys 3–2.

Arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröinti 1.1.2012 alkaen.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta ja 2 momentti, 2 § 1 momentti ja 32 §

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä annettu neuvoston direktiivi 2006/112/EY 2 artikla 1 kohta a ja c alakohta, 9 artikla 1 kohta, 26 artikla ja 27 artikla

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-263/15, Lajvér ja C-246/08, komissio v. Suomi

Toimitus: Inka Remonen-Niitepöld
Alma Talent Pro
www.talentumshop.fi
haku.suomenlaki.com